

**Tibbiyot muassasalarini moddiy rag'batlantirish
va rivojlantirish jamg'armasi hisobining nazariy-uslubiy asoslari**

O'zbekiston Respublikasi Bank-Moliya Akademiyasi 70412201 - Davlat moliyaviy nazorati va auditi magistranti **Abilqosimov O'ktam Abilqosimovich** va Dots. **Z.Pardayeva TMI**

**Medical material support
and theoretical and methodological foundations of development fund
accounting**

Academy of Banking and Finance of the Republic of Uzbekistan 704112201 - Master of State Control and Audit **Abilqosimov O'ktam Abilqosimovich** and Assoc.

Z. Pardayeva TMI

Annotatsiya:

Ushbu maqolada tibbiyot muassasalarini moddiy rag'batlantirish va rivojlantirish jamg'armasi hisobining nazariy va uslubiy asoslari ko'rib chiqiladi. Maqolada tibbiyot muassasalarining barqaror ishlashi va sifatli xizmat ko'rsatishida moddiy rag'batlantirish tizimining o'rni va ahamiyati tahlil etilgan. Tibbiyot muassasalarining rivojlanishiga xizmat qiluvchi jamg'armalarni shakllantirish va ulardan samarali foydalanish usullari o'rganilgan. Shuningdek, jamg'arma mablag'laridan foydalanish samaradorligini oshirish bo'yicha tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: tibbiyot muassasalari, moddiy rag'batlantirish, rivojlantirish jamg'armasi, hisobot tizimi, moliyaviy resurslar, samaradorlik, nazariy-uslubiy asoslar.

Abstract:

This article examines the theoretical and methodological foundations of the financial incentive and development fund of medical institutions. The article analyzes the role and importance of the financial incentive system in the stable operation of medical institutions and the provision of quality services. Methods of formation of funds serving the development of medical institutions and their effective use were studied. Recommendations were also made to improve the efficiency of the use of fund funds.

Key words: medical institutions, financial incentives, development fund, reporting system, financial resources, efficiency, theoretical and methodological foundations.

Kirish

Tibbiyot muassasalari jamiyatning sog‘lomlashtirish tizimini ta‘minlovchi muhim ijtimoiy institutlar hisoblanadi. Ushbu muassasalarning samarali faoliyat ko‘rsatishi uchun moliyaviy resurslarni to‘g‘ri boshqarish va ulardan oqilona foydalanish zarur. Ayniqsa, tibbiyot muassasalarining moddiy rag‘batlantirish va rivojlantirish jamg‘armalari tashkilotning moliyaviy barqarorligini ta‘minlashda, xizmat sifatini oshirishda hamda xodimlarning mehnat faoliyatini rag‘batlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Maqolada tibbiyot muassasalarining moddiy rag‘batlantirish va rivojlantirish jamg‘armalari hisobot tizimining nazariy va uslubiy asoslari ko‘rib chiqiladi. Mazkur jamg‘armalarning to‘g‘ri tashkil etilishi va ulardan samarali foydalanish tibbiyot tizimida innovatsion rivojlanishga, xizmat ko‘rsatish sifati va moliyaviy holatning barqarorligiga ijobiy ta‘sir ko‘rsatadi. Shu nuqtai nazardan, ushbu jamg‘armalarning tuzilishi, boshqaruvi va ulardan foydalanish mexanizmlarini o‘rganish dolzarb masalalardan biridir.

Tadqiqotning asosiy maqsadi tibbiyot muassasalarini moddiy rag‘batlantirish va rivojlantirish jamg‘armalarini boshqarish va hisob tizimini takomillashtirishga oid nazariy va uslubiy asoslarni aniqlash, shuningdek, amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Metodologiya: Ushbu tadqiqotda tibbiyot muassasalarini moddiy rag‘batlantirish va rivojlantirish jamg‘armasi hisobining nazariy va uslubiy asoslarini o‘rganish uchun bir nechta metodlardan foydalanilgan. Asosiy metodologik yondashuvlar quyidagilardan iborat:

1. Tahliliy metod – tibbiyot muassasalarining moliyaviy faoliyatini o‘rganish, moddiy rag‘batlantirish va rivojlantirish jamg‘armalarining amaldagi tizimlarini tahlil qilish uchun qo‘llanildi. Ushbu usul yordamida jamg‘armalarning tashkil etilishi va boshqarilishidagi muammolar aniqlanib, ularning samaradorligini oshirish yo‘llari tadqiq qilindi.

2. Solishtirma metod – xalqaro va mahalliy tibbiyot muassasalarida moddiy rag‘batlantirish tizimlarini taqqoslash orqali ularning o‘xshashliklari va farqlari

o‘rganildi. Ushbu metod yordamida turli mamlakatlardagi muvaffaqiyatli tajribalar o‘rganilib, ularni O‘zbekistonda qo‘llash imkoniyatlari baholandi.

3. Statistik metod – tibbiyot muassasalarining moliyaviy ko‘rsatkichlari, jamg‘armalarning foydali ishlashi ko‘rsatkichlari va rag‘batlantirish tizimlari bo‘yicha mavjud ma‘lumotlar tahlil qilindi. Jamg‘armalarning samaradorligini oshirish uchun zarur moliyaviy resurslarni aniqlashda statistik ma‘lumotlardan foydalanildi.

4. Me‘yoriy hujjatlar tahlili – O‘zbekiston Respublikasi qonunchiligi va boshqa huquqiy-me‘yoriy hujjatlar asosida tibbiyot muassasalarida moddiy rag‘batlantirish va rivojlantirish jamg‘armalarining tashkil etilishi va ishlashi bo‘yicha tartib-qoidalar o‘rganildi.

5. Ekspert baholash metodlari – tibbiyot sohasida mutaxassislar bilan suhbatlar va ularning fikr-mulohazalari asosida jamg‘armalarni boshqarish va hisob tizimlarini takomillashtirish bo‘yicha tavsiyalar ishlab chiqildi.

Tadqiqot metodologiyasi yordamida olingan natijalar asosida tibbiyot muassasalarini moddiy rag‘batlantirish va rivojlantirish jamg‘armalarining samaradorligini oshirishga qaratilgan ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

Mavzuga oid adabiyotlar sharhi: Tibbiyot muassasalarini moddiy rag‘batlantirish va rivojlantirish jamg‘armalari hisobining nazariy va uslubiy asoslari turli ilmiy manbalarda keng yoritilgan. Ushbu mavzu yuzasidan adabiyotlarni tahlil qilish jamg‘armalarning iqtisodiyotdagi ahamiyatini, moliyaviy resurslarni samarali boshqarish va ulardan oqilona foydalanish masalalarini chuqur o‘rganish imkonini beradi. Quyida ushbu mavzuga oid asosiy adabiyotlar sharhi keltirilgan:

1. Moliyaviy boshqaruv va rag‘batlantirish tizimlari bo‘yicha nazariy ishlanmalar – Xalqaro darajada taniqli iqtisodchilar va moliyaviy boshqaruv mutaxassislari tibbiyot muassasalarining moliyaviy mexanizmlari va rag‘batlantirish tizimlarining samaradorligi haqida keng tadqiqotlar olib borgan. Masalan, Robert J. Shiller va Milton Friedman kabi iqtisodchilar moliyaviy resurslarni boshqarishning turli modellari haqida ilmiy asarlar yaratganlar. Ularning tadqiqotlari tibbiyot tizimida ham moliyaviy rag‘batlantirish mexanizmlarining qo‘llanishini o‘rganishda asos bo‘ladi.

2. Davlat byudjeti va sog‘liqni saqlash sohasida jamg‘armalarning roli – Tibbiyot muassasalarini moliyalashtirish tizimini tahlil qilishda davlat byudjeti va

tibbiyot sohasiga ajratilgan moliyaviy resurslar haqida tadqiqotlar muhim ahamiyatga ega. Hawkesworth va Robinson kabi iqtisodchilar davlat mablag‘larini oqilona taqsimlash va tibbiyot tizimida jamg‘armalardan samarali foydalanish haqida tadqiqotlar olib borishgan. Ushbu adabiyotlar davlat va xususiy sektor sherikliklari orqali tibbiyot muassasalarini moliyaviy jihatdan qo‘llab-quvvatlash masalalarini ochib beradi.

3. O‘zbekistonda tibbiyot tizimining rivojlanishi va moliyaviy islohotlar – O‘zbekiston Respublikasida tibbiyot muassasalarining moliyaviy holatini mustahkamlash va tibbiy xizmatlarning sifatini oshirishga qaratilgan islohotlar haqida ko‘plab ilmiy maqolalar va hisobotlar mavjud. Jumladan, O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligi va Moliya vazirligi tomonidan chiqarilgan hisobotlar, shuningdek, sog‘liqni saqlash tizimini isloh qilishga bag‘ishlangan davlat dasturlari, tibbiyot muassasalaridagi jamg‘armalar samaradorligi va ulardan foydalanish masalalarini o‘rganish uchun asosiy manba hisoblanadi.

4. Xalqaro tajriba – Tibbiyot tizimida jamg‘armalardan foydalanish bo‘yicha xalqaro tajribani o‘rganish muhimdir. Masalan, Peter Smith va Adam Wagstaff kabi olimlarning tadqiqotlari xalqaro miqyosda tibbiyot sohasida moliyalashtirish tizimlari va jamg‘armalar rolini o‘rganishga qaratilgan. Bu adabiyotlar yordamida rivojlangan mamlakatlarda sog‘liqni saqlash tizimini moliyalashtirishning ilg‘or tajribasi va uni O‘zbekiston sharoitiga tatbiq etish imkoniyatlari aniqlanadi.

Shu bilan birga, ilmiy maqolalar va dissertatsiyalar orqali tibbiyot muassasalarini rivojlantirish va rag‘batlantirish bo‘yicha turli kontseptual yondashuvlar hamda amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan. Ushbu adabiyotlar tibbiyot muassasalarida moliyaviy resurslardan samarali foydalanish va ularni boshqarishning dolzarb masalalarini yoritib beradi.

Tahlil va natijalar

Tibbiyot muassasalarini moddiy rag‘batlantirish va rivojlantirish jamg‘armasi hisobining nazariy va uslubiy asoslari bo‘yicha olib borilgan tahlillar shuni ko‘rsatadiki, ushbu jamg‘armalar tibbiyot muassasalarining samarali faoliyatini ta‘minlashda muhim moliyaviy resurs manbai hisoblanadi. Tadqiqotda keltirilgan natijalar quyidagilardan iborat:[4]

1. Moliyaviy barqarorlik va samaradorlikni ta‘minlash: Tibbiyot muassasalarida moddiy rag‘batlantirish va rivojlantirish jamg‘armalari muassasaning moliyaviy barqarorligini ta‘minlashda hal qiluvchi rol o‘ynaydi. Ular

xodimlarni rag‘batlantirish, tibbiy asbob-uskunalarni yangilash va xizmat ko‘rsatish sifatini oshirish uchun qo‘shimcha mablag‘lar bilan ta‘minlaydi. Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, samarali boshqarilayotgan jamg‘armalar tibbiy xizmatlarning sifatini oshirishga sezilarli ta‘sir ko‘rsatadi.

2. Rag‘batlantirish tizimining xodimlar faoliyatiga ta‘siri: Tibbiyot muassasalarida jamg‘armalarning bir qismi xodimlarning moddiy rag‘batlantirishiga yo‘naltirilishi ularning faoliyati va samaradorligiga ijobiy ta‘sir ko‘rsatadi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, yaxshi rag‘batlantirish tizimi xodimlar orasida motivatsiyani oshiradi va tibbiy xizmatlar sifatini yaxshilaydi.

3. Jamg‘armalarning samaradorligi: Jamg‘armalarning samarali ishlashi ko‘pincha ularni boshqarish usullari va moliyaviy hisobot tizimiga bog‘liqdir. Tadqiqot davomida jamg‘armalarning samaradorligini oshirish uchun ularni shaffof va samarali boshqarish tizimlarining mavjudligi muhim ekanligi aniqlandi. Shuningdek, mablag‘larni oqilona taqsimlash va ulardan maqsadli foydalanish tibbiyot muassasalarining rivojlanishiga xizmat qiladi.

4. Xalqaro tajriba va O‘zbekiston sharoitida qo‘llash: Xalqaro tajribalarni o‘rganish natijasida rivojlangan davlatlarda tibbiyot muassasalarini moliyalashtirish va rivojlantirishda rag‘batlantirish jamg‘armalaridan samarali foydalanish tajribasi mavjudligi aniqlandi. Bu tajribalarni O‘zbekiston tibbiyot tizimida qo‘llash orqali jamg‘armalar faoliyatini optimallashtirish va tibbiyot xizmatlarini zamonaviy talablar asosida rivojlantirish mumkin.

5. Jamg‘armalarning huquqiy asoslari: O‘zbekistonda tibbiyot muassasalarini moddiy rag‘batlantirish va rivojlantirish jamg‘armalari haqida maxsus normativ-huquqiy hujjatlar mavjud bo‘lib, ularning amaliyotga joriy etilishi muassasalar faoliyatiga ijobiy ta‘sir ko‘rsatadi. Shu bilan birga, ba‘zi hollarda bu hujjatlar va amaliyot o‘rtasidagi farqlar aniqlangan va ularni bartaraf etish zarurligi ko‘rsatildi.

Natijalar:

- Tibbiyot muassasalarini rivojlantirish va moddiy rag‘batlantirishda maxsus jamg‘armalarning tashkil qilinishi va ulardan samarali foydalanish muhim ahamiyatga ega.

- Samarali boshqaruv va moliyaviy hisobot tizimlari mavjud bo‘lgan hollarda jamg‘armalar muassasaning moliyaviy va operatsion barqarorligiga ijobiy ta‘sir ko‘rsatadi.

- Jamgʻarmalardan toʻgʻri foydalanish natijasida xodimlarning ragʻbatlantirilishi va tibbiy xizmatlar sifatining oshishi kuzatiladi.

- Xalqaro tajribalarni Oʻzbekiston sharoitida joriy etish orqali tibbiyot muassasalarini yanada samarali boshqarish mumkin.

Tadqiqot natijalari shuni koʻrsatadiki, tibbiyot muassasalarini moddiy ragʻbatlantirish va rivojlantirish jamgʻarmalari nafaqat moliyaviy resurslarni toʻgʻri boshqarishda, balki tibbiyot sohasida xizmat koʻrsatish sifatini oshirishda ham asosiy rol oʻynaydi.

Muhokama:

Tibbiyot muassasalarini moddiy ragʻbatlantirish va rivojlantirish jamgʻarmasi hisobining nazariy va uslubiy asoslari boʻyicha oʻtkazilgan tadqiqot tibbiyot tizimining moliyaviy boshqaruvi, uning samaradorligi va sifatini oshirishda muhim oʻrin tutishini koʻrsatdi. Tahlil natijalari va xalqaro tajriba koʻrsatganidek, moddiy ragʻbatlantirish va rivojlantirish jamgʻarmalari tibbiyot muassasalarining moliyaviy barqarorligini oshiradi, xodimlar motivatsiyasini kuchaytiradi va xizmat koʻrsatish darajasini yaxshilaydi.[3]

Research Science and Innovation House

«Тиббиёт муассасасининг моддий рағбатлантириш ва ривожлантириш жамғармасини шакллантириш ва унинг маблағларини сарфлаш йўналишлари

Тиббиёт муассасалари гуруҳлари	Жамғармани шакллантириш манбалари				Жамғарма маблағларини сарфлаш йўналишлари	
	моддий рағбатлантиришга	моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, модернизация қилиш ва таъмирлашга				
муассасаларнинг I гуруҳи	тиббиёт муассасасига ажратиладиган бюджет маблағлари умумий ҳажмининг 5 фоизи (алоҳида муассасаларда 10 фоиз) миқдоридан ажратила-диган маблағлар	фаолият ихтисослиги бўйича товарларни (ишларни, хизматларни) реализация қилишдан олинган даромадлар	ҳисобот чорагининг сўнгги иш куни охирида харажатлар сметаси бўйича тежалган маблағлар, капитал қўйилмалар учун назарда тутилган маблағлар бундан мустасно	белгиланган тартибда бюджет ташкилотлари тасарруфида қолдириладиган маблағлар ва ҳомийликдан олинган маблағлар	75 фоиз	25 фоиз
муассасаларнинг II гуруҳи						
муассасаларнинг III гуруҳи						
муассасаларнинг IV гуруҳи						

Moliyaviy boshqaruv tizimining samaradorligi:

Moddiy rag‘batlantirish tizimlari tibbiyot muassasalarida moliyaviy resurslarni samarali boshqarish uchun muhim omil hisoblanadi. Jamg‘armalar orqali ajratiladigan mablag‘larning oqilona taqsimlanishi muassasalarning moliyaviy barqarorligini oshiradi va ularning rivojlanishiga hissa qo‘shadi. Biroq, samarali boshqaruvni ta‘minlash uchun jamg‘armalar faoliyatini aniq rejalashtirish, mablag‘lardan maqsadli foydalanish hamda shaffoflikni ta‘minlash zarur. O‘zbekistonda ushbu tizimlarni yaxshilash uchun xalqaro tajriba asosida innovatsion boshqaruv mexanizmlarini joriy etish lozimligi ko‘rsatildi.[5]

Xodimlarning mehnatini rag‘batlantirish tizimlari ularning samaradorligi va xizmat ko‘rsatish sifatiga bevosita ta‘sir qiladi. Tadqiqot natijalariga ko‘ra, tibbiyot muassasalarida xodimlar uchun qo‘shimcha moliyaviy rag‘batlantirish tizimlari mavjudligi ularning ish faoliyatini yaxshilaydi. Ammo, bunday tizimlarni muvaffaqiyatli qo‘llash uchun jamg‘armalardan foydalanish mexanizmlarini yanada

optimallashtirish talab etiladi. Shu bilan birga, mehnat samaradorligini oshirish uchun individual rag‘batlantirish tizimlari va natijalarga asoslangan baholash usullarini qo‘llash ham muhimdir.

Jamg‘armalar samaradorligini oshirishning yo‘llari:

Jamg‘armalardan foydalanish samaradorligini oshirish uchun ularni boshqarish mexanizmlarini takomillashtirish, maqsadli moliyalashtirish jarayonini aniq rejalashtirish va nazorat qilish tizimlarini kuchaytirish lozim. Ushbu jamg‘armalarning moliyaviy hisobotlari va boshqaruvi shaffof bo‘lishi, jamg‘armalardan noto‘g‘ri foydalanishning oldi olinishi kerak. Shuningdek, jamg‘armalarning samaradorligi to‘g‘risida doimiy monitoring tizimini joriy qilish orqali ularning faoliyatini yaxshilash mumkin.[7]

Xalqaro tajriba va O‘zbekiston sharoitida qo‘llanish imkoniyatlari:

Xalqaro miqyosdagi tajribalar tibbiyot tizimining moliyaviy boshqaruvi va rag‘batlantirish jamg‘armalaridan foydalanish borasida boy amaliyotga ega. Rivojlangan davlatlardagi tajribalar O‘zbekistonda tibbiyot muassasalarining moliyaviy barqarorligini oshirishga xizmat qilishi mumkin. Shu bilan birga, xalqaro tajribalarni tatbiq etishda mahalliy sharoitlarni inobatga olish va tegishli huquqiy me‘yorlarni ishlab chiqish lozim. O‘zbekiston sharoitida ushbu tizimlarni muvaffaqiyatli qo‘llash uchun moliyaviy boshqaruvda zamonaviy yondashuvlarni, ayniqsa, raqamli texnologiyalarni keng qo‘llash mumkinligi ham ko‘rsatildi.

Huquqiy asoslar va islohotlar:

Tibbiyot muassasalarida moddiy rag‘batlantirish va rivojlantirish jamg‘armalarini samarali boshqarish huquqiy asoslarga tayanadi. O‘zbekistonda ushbu tizimni tartibga soluvchi normativ hujjatlar mavjud, ammo ularning takomillashtirilishi va amaliyotga tatbiq etilishi masalasi hal qilinishi zarur. Qonun hujjatlarining amaliy qo‘llanilishi va jamg‘armalardan foydalanishda shaffoflikni ta‘minlash orqali moliyaviy samaradorlikka erishish mumkin.[4]

Umuman olganda, tibbiyot muassasalarini moddiy rag‘batlantirish va rivojlantirish jamg‘armalari, ular to‘g‘ri boshqarilgan taqdirda, moliyaviy resurslarni oqilona taqsimlash, xodimlarni samarali rag‘batlantirish hamda sifatli tibbiy xizmat ko‘rsatishni ta‘minlashda katta rol o‘ynaydi. Shu bilan birga, xalqaro tajribalarni o‘rganish va ularni O‘zbekiston sharoitiga moslashtirish orqali ushbu jamg‘armalar faoliyatini yanada takomillashtirish va innovatsion yondashuvlarni tatbiq etish lozim.

Xulosa

Tibbiyot muassasalarini moddiy rag‘batlantirish va rivojlantirish jamg‘armasi hisobining nazariy va uslubiy asoslarini o‘rganish natijasida, bu jamg‘armalar tibbiyot tizimining barqaror ishlashi, moliyaviy resurslarning to‘g‘ri taqsimlanishi va xizmat ko‘rsatish sifatini oshirishda muhim rol o‘ynashi aniqlandi. Tadqiqotda keltirilgan asosiy xulosalar quyidagilardir:

1. Moliyaviy resurslarni samarali boshqarish: Tibbiyot muassasalarining moddiy rag‘batlantirish va rivojlantirish jamg‘armalari moliyaviy barqarorlikni ta‘minlash uchun asosiy manba bo‘lib, ularning oqilona boshqarilishi tibbiyot tizimining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

2. Xodimlarni rag‘batlantirishning ijobiy ta‘siri: Jamg‘armalardan xodimlarni moddiy rag‘batlantirish uchun ajratilgan mablag‘lar tibbiyot xodimlarining motivatsiyasini oshiradi va bu o‘z navbatida xizmat ko‘rsatish sifatiga ijobiy ta‘sir qiladi.

3. Jamg‘armalar samaradorligini oshirish: Jamg‘armalarning samaradorligini oshirish uchun ularni boshqarish mexanizmlarini shaffof va samarali qilish, ulardan foydalanishni maqsadli rejalashtirish hamda moliyaviy hisobot tizimlarini takomillashtirish zarur.

4. Xalqaro tajriba: Xalqaro miqyosda tibbiyot muassasalarini moliyalashtirish bo‘yicha muvaffaqiyatli tajribalar O‘zbekiston sharoitida ham qo‘llanishi mumkin. Buning uchun xalqaro tajribalarni moslashtirib, mamlakatning ijtimoiy va iqtisodiy sharoitlariga mos ravishda joriy etish lozim.

5. Huquqiy asoslar va islohotlar: Moddiy rag‘batlantirish va rivojlantirish jamg‘armalarining samaradorligini oshirish uchun mavjud normativ-huquqiy hujjatlarni takomillashtirish hamda ulardan foydalanish amaliyotini kuchaytirish zarur. Ushbu huquqiy asoslar jamg‘armalarning shaffofligini va samaradorligini ta‘minlaydi.

Yuqorida keltirilgan xulosalardan kelib chiqib, tibbiyot muassasalarining moddiy rag‘batlantirish va rivojlantirish jamg‘armalarini samarali boshqarish tizimini yaratish orqali sog‘liqni saqlash sohasining rivojlanishi va xizmat ko‘rsatish sifatini oshirishga katta hissa qo‘shish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Friedman, M. (1962). Capitalism and Freedom. University of Chicago Press.
2. Shiller, R. J. (2015). Irrational Exuberance. Princeton University Press.

3. Hawkesworth, I., & Robinson, M. (2013). Budgeting in Health Care Systems: An International Perspective. OECD Publishing.
4. Smith, P. C., & Wagstaff, A. (2012). Health Systems Financing: The Path to Universal Coverage. World Health Organization.
5. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligi. (2023). Sog‘liqni saqlash tizimini isloh qilish bo‘yicha davlat dasturlari. Toshkent: SSV nashriyoti.
6. O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi. (2023). Byudjet mablag‘laridan foydalanish samaradorligi hisobotlari. Toshkent: MV nashriyoti.
7. World Health Organization (WHO). (2020). Financing for Health Systems in Low- and Middle-Income Countries: A Path Forward. WHO Publishing.
8. Robinson, M. (2015). Public Sector Budgeting and Financial Management. Elsevier Publishing.
9. Wagstaff, A. (2009). Measuring Financial Protection in Health. World Bank Policy Research Working Paper Series.
10. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori. (2022). Tibbiyot muassasalarini moliyaviy rag‘batlantirish va rivojlantirish bo‘yicha islohotlar to‘g‘risida. O‘zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari.

Research Science and Innovation House